

Pleitnota zitting beroep ontheffing zomerganzen 8 augustus 2017

Zaaknummer SGR 16 / 10055 BESLU V217

Geacht college,

Graag licht ik hierbij het beroep toe dat wij ingesteld hebben tegen de ontheffing van de provincie Zuid-Holland voor het verontrusten en doden van zomerganzen en het bewerken van eieren.

Ik wil beginnen met een heel korte samenvatting van waar het vandaag over gaat. In de zomerperiode zorgen ganzen in Zuid-Holland jaarlijks voor circa € 300.000 – 350.000 aan schade aan de landbouw. In die zomerperiode zijn er bijna 134.000 ganzen in de provincie aanwezig die deze schade veroorzaken (Bron: Integrale telling zomerganzen Zuid-Holland 2016, CLM). Dat is een hoop geld en zijn een hoop ganzen. De provincie heeft daarom besloten om de populatie zomerganzen te verkleinen om de schade terug te dringen tot een acceptabel niveau. Welk niveau van schade acceptabel wordt geacht, wordt zowel in het ganzenbeleidskader Zuid-Holland als het faunabeheerplan niet expliciet benoemd. Wel wordt in het faunabeheerplan vermeld dat het hierbij behorende aantal ganzen in totaal circa 55.000 bedraagt. Om dat aantal te bereiken, worden dus ingrijpende maatregelen voorgesteld.

1. Geen limieten

Verweerder stelt in haar verweerschrift dat het overbodig is om limieten of de omvang van de doelpopulaties op te nemen in de ontheffing omdat deze is opgenomen in het Faunabeheerplan. In de besluittekst of de voorschriften van de ontheffing wordt echter nergens vermeld dat de ontheffing wordt gewijzigd of ingetrokken zodra de doelpopulaties zoals vastgelegd in het faunabeheerplan bereikt worden. Daardoor gaat de ontheffing verder dan strikt noodzakelijk is. Bovendien is deze doelpopulatie voor de Canadese Gans niet kwantitatief vastgelegd in het faunabeheerplan, maar omschreven als 'een minimale stand'. Wat hiermee bedoeld wordt, is onduidelijk en hier kan dus ook niet aan getoetst worden. Ook is onduidelijk hoe er bij deze 'minimale stand' nog sprake is van een gunstige staat van instandhouding. Dat de Canadese Gans op de vrijstellingslijst geplaatst is, betekent weliswaar dat is bepaald dat deze soort in het gehele land schade aanricht en niet in zijn voortbestaan bedreigd wordt, maar dit betekent niet dat er actief gewerkt mag worden aan uitroeiing. Artikel 4 van de Flora- en faunawet is gewoon van toepassing op de Canadese Gans. In Lensink *et al.* (2010), het rapport dat gebruikt is om de doelpopulaties te bepalen, wordt daarom ook de vraag gesteld of het streven naar een nulstand wel is toegestaan:

Er bestaat echter geen zekerheid of het streven naar een 0-stand binnen de wettelijke kaders valt.

Voor de kolgans geldt eveneens dat een onderbouwing voor de stelling dat er met 200 kolganzen sprake zou zijn van een gunstige staat van instandhouding nergens wordt gegeven, ook niet in het verweerschrift.

2. Verband tussen populatiereductie en terugdringen schade ontbreekt in de ontheffing

In reactie op ons punt dat onvoldoende is onderbouwd dat het bereiken van de doelpopulaties noodzakelijk is ter voorkoming van belangrijke schade, verwijst verweerder in haar verweerschrift naar het ganzenbeleidskader en het faunabeheerplan. Daarin is het uitgangspunt dat het terugbrengen van het aantal ganzen naar de doelpopulaties zal leiden tot een acceptabel niveau van de schade. De omvang van die doelpopulaties en de schade zijn gebaseerd op scenario's uit 2010 voor de verschillende gebieden en de gegevens over aantallen ganzen en de omvang van de schade uit de voorgaande jaren. In hoeverre de uitvoering van die scenario's effectief en noodzakelijk is om tot minder schade te komen, valt te bezien. Dit wordt ook op blz. 87 van het Faunabeheerplan aangegeven: de scenario's geven over het algemeen een te optimistisch beeld van de populatieontwikkeling. Bovendien is onbekend of uitvoering van de scenario's daadwerkelijk tot een afname van de schade heeft geleid omdat gegevens over het effect van het uitgevoerde beheer in relatie tot de schadeontwikkeling niet voor handen zijn. Verondersteld mag worden dat de omvang van de schade niet alleen afhangt van de omvang van de populaties ganzen, maar ook van de locaties waar zij zich bevinden en foerageren.

[FBP blz. 87

In het algemeen geven de scenario's voor aantalsreductie van standganzen waarmee is gerekend in het faunabeheerplan 2010 een te optimistisch beeld van de voorspelde populatieontwikkeling onder de verschillende beheersscenario's. In de scenario's wordt gerekend met aannamen. Mogelijke redenen voor het afwijken van de werkelijkheid met de scenario's zijn dat de werkelijk aanwezige populatie hoger is dan de getelde, dat de reproductie hoger ligt dan de aangenomen reproductie en dat er instroom is van ganzen van naburige gansrijke provincies waar lange tijd het beheer op een lager niveau lag.

Het is niet mogelijk om met gegevens over vastgestelde schade aan te geven hoe de schade zich zou hebben ontwikkeld als helemaal geen beheer zou hebben plaatsgevonden, maar zeker is dat de populaties dan veel groter zouden zijn geweest.]

3. Het gebruik van lokmiddelen

Zoals in het advies van de bezwarencommissie onderschreven wordt, zijn de lokmiddelen waarvan het gebruik in de voorliggende ontheffing is toegestaan niet opgenomen als toegestane lokmiddelen in het Besluit beheer en schadebestrijding dieren (Bbsd). Het gebruik hiervan vindt daarom geen grondslag in een wettelijk voorschrift en is daarom in strijd met de Vogelrichtlijn.

De veronderstelling dat middelen die op zichzelf niet ingezet worden om dieren te doden, maar wel ter ondersteuning van het doden van dieren worden gebruikt niet onder artikel 9 van de Vogelrichtlijn zouden vallen is onjuist. Zie hiervoor ook de jurisprudentie waarnaar wij in ons beroepschrift verwijzen. En het feit dat lokvogels bijvoorbeeld wel in het Bbsd zijn opgenomen. Ook met lokvogels worden op zichzelf geen dieren gedood.

De jurisprudentie waar verweerder in het verweerschrift naar verwijst, heeft betrekking op het doden van vogels met behulp van CO₂. Daarbij gaat het om een standaard procedure waarbij ganzen bijeen worden gedreven naar een container om daar vergast te worden. Dat de activiteit van het bijeendrijven daarbij niet als vangen wordt gezien, zegt niets over het al dan niet toestaan van het gebruik van hulpmiddelen voor het doden.

4. Ontheffing maakt afschot winterganzen mogelijk

In ons beroepschrift hebben wij onderbouwd dat er al gebruik gemaakt mag worden van de ontheffing op het moment dat er nog volop winterganzen (trekganzen) in ons land aanwezig zijn. Dit betreft ganzen die elders broeden en die dus buiten de doelstelling van deze ontheffing vallen, namelijk het doden van ganzen die hier broeden. De winterganzen / trekganzen zijn niet op uiterlijke kenmerken te onderscheiden van zomerganzen/standganzen. In het verweerschrift wordt onderkend dat deze trekganzen nog aanwezig zijn op het moment van het jaar dat de ontheffing gebruikt mag worden, maar wordt slechts aangegeven dat deze periodes nu eenmaal zo zijn afgesproken en dat de instandhouding van de winterganzen hierdoor niet in gevaar zal komen. Dit laatste wordt verder niet onderbouwd. Bovendien gaat het niet alleen om mogelijke risico's voor de instandhouding van de winterganzen, maar gaat het ook om het feit dat de ontheffing het afschot van ganzen mogelijk maakt die buiten de doelstelling van de ontheffing vallen. Daarmee gaat de ontheffing ten onrechte verder dan strikt noodzakelijk is.

Daarnaast verwijst verweerder in haar verweerschrift naar de infographics uit de Faunaschade Preventie Kit van het Faunafonds waaruit zou blijken dat in de lente de grootste schade aan akkerbouw, grasland, vollegrondsgroenten en overige gewassen wordt veroorzaakt. De lente begint op het noordelijk halfrond op 20 of 21 maart. De infographics wijzen er dus juist op dat gebruik van de ontheffing vanaf die datum voor de hand ligt, en niet al in februari of begin maart als de winterganzen hier nog zijn.

Ook gaven wij in ons beroepschrift aan dat al zo vroeg in het seizoen toestaan van afschot risico's met zich meebrengt voor bijzondere soorten als dwerggans en kleine rietgans omdat deze in het veld niet altijd makkelijk te onderscheiden zijn van anderen soorten. Het feit dat verweerder in haar verweerschrift betoogt dat er geen kleine rietganzen in Zuid-Holland voorkomen, toont aan dat ook zij blijkaar moeite heeft met het onderscheid tussen deze en andere ganzensoorten. Er overwintert namelijk al sinds jaar en dag een groep kleine rietganzen in Midden-Delfland, ook uit de informatie van Sovon waar verweerder naar verwijst is dit op te maken.

5. Inzet op alternatieven

In ons verweerschrift hebben wij verwezen naar wetenschappelijk onderzoek van de Dierenbescherming waaruit blijkt dat er forse stappen gezet kunnen worden in het terugdringen van de ganzenpopulaties en schade waarbij meer dan nu rekening wordt gehouden met dierenwelzijn. De reactie van verweerder in het verweerschrift is nu juist precies de barrière die in dit onderzoek benoemd wordt waardoor deze alternatieven onvoldoende benut worden: het weinige vertrouwen dat het probleem op alternatieve manieren opgelost worden. Maar juist in dit onderzoek wordt aangetoond dat die alternatieven wel kansrijk zijn. Met een meer gecoördineerde aanpak kan juist de focus gelegd worden op het terugdringen van de schade, in plaats van op alleen het terugdringen van aantallen ganzen.

Hartelijk dank voor uw aandacht.